

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การป้องกันและการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับ
นักลงทุนภายใต้สนธิสัญญาการค้าและการลงทุน:
ปัญหา มุมมอง ทางออก ของไทย

จัดทำโดย นายชาติ กาญจนบุญชู
รหัส 15019

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การป้องกันและการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับ
นักลงทุนภายใต้สนธิสัญญาการค้าและการลงทุน:
ปัญหา มุมมอง ทางออก ของไทย

จัดทำโดย นายชาติ กาญจนกฤษช
รหัส 15019

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 15 ปี 2567
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต วรเดช วีระเวคิน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูต อุ้ม เมลาณนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิรินทร์ สุพุทธิกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์คือการวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาและความท้าทายที่รัฐบาลไทยประสบจากคดีกับนักลงทุนต่างชาติที่ฟ้องร้องรัฐบาลภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศและเสนอแนวทางการป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญหาทั้งในระดับ ในประเทศและในกรอบระหว่างประเทศ

รัฐบาลไทยมีพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาการลงทุนและการค้าเสรีที่จะคุ้มครองนักลงทุนที่ลงทุนในไทย โดยรัฐบาลไทยเคยถูกฟ้อง 2 ครั้ง คือในคดี Walter Bau และคดีเหมืองทองอัครา ซึ่งจากการฟ้องร้องนี้ ปรากฏว่า รัฐบาลไทยประสบปัญหาเรื่องความพร้อมในการสู้คดีกับนักลงทุน และอาจส่งผลเสียต่อรัฐบาลไทยในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ปัญหาในเรื่องนี้

จากการวิเคราะห์ ปรากฏว่า ปัญหาของไทยเรื่องการเตรียมพร้อมในป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุน คือ (1) การไม่มีกลไกเรื่องระงับข้อพิพาท Investor-State Dispute Settlement (ISDS) (2) มุมมองของเจ้าหน้าที่ของรัฐเรื่อง ISDS (3) เจ้าหน้าที่ขาดความเชี่ยวชาญเรื่อง ISDS (4) ค่าใช้จ่ายสูงและงบประมาณที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี

รายงานจะเสนอแนวแก้ไขปัญหาคือเป็น 3 ระยะ (1) ในระยะสั้น ควรมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ทั้งในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเจ้าหน้าที่จะต้องรักษาองค์ความรู้เรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ และกระทรวงการต่างประเทศต้องสร้าง career path สำหรับเจ้าหน้าที่ โดยในส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ต้องสร้างความตระหนักรู้เรื่องการคุ้มครองนักลงทุน และ รัฐบาลไทยควรพิจารณาสร้างกลไกเตือนภัยล่วงหน้า (2) ในระยะกลาง ต้องใช้กลไกในการป้องกันและระงับข้อพิพาทให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยต้องใช้ความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และ (3) ในระยะยาว ต้องใช้การเจรจาในกรอบพหุภาคีของสหประชาชาติ สร้างศูนย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศเรื่องการลงทุนให้มีประโยชน์กับไทยมากที่สุด ใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และองค์ความรู้ และสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ที่ได้อนุญาตและให้โอกาสเข้าเรียนหลักสูตรนี้

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ เอกอัครราชทูต วรเดช วีระเวคิน เอกอัครราชทูต อู๋ม เมลาลานนท์ และ ผศ. ดร. ธีวินท์ สุพทุธิกุล ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และคำติชมที่มีประโยชน์ตลอดการเขียนรายงานนี้

ผู้เขียนยังขอขอบคุณสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการที่ให้โอกาสในการวิจัย ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีค่าและเป็นประโยชน์อย่างมาก ผู้เขียนหวังว่ารายงานนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจเกี่ยวกับนโยบายของไทยเรื่องการระงับข้อพิพาทกับนักลงทุน

ชาลี กาญจนกฤษ

กันยายน 2567

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา	1
1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	6
บทที่ 2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา	8
2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา	8
2.2 วิธีการศึกษาและข้อมูลในการศึกษา	8
2.3 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา	9
2.4 สรุปผลการศึกษา	20
บทที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	21
3.1 ระยะสั้น	21
3.2 ระยะกลาง	22
3.3 ระยะยาว	22
บรรณานุกรม	24
ภาคผนวก	26
ก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ พ.ศ. 2562	27
ข. คำสั่งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ ที่ 1/2564 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการกำกับดูแลการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ	32
ค. คำสั่งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ ที่ 2/2564 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศ	35
ประวัติผู้เขียน	38

บทที่ 1

บทนำ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาและความท้าทายที่รัฐบาลไทยประสบจากคดีกับนักลงทุนที่ฟ้องร้องรัฐบาล ภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศ และจะเสนอแนวทางการป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญหา ทั้งในระดับในประเทศและในกรอบระหว่างประเทศ โดยประโยชน์ที่จะได้มีในหลายมิติ อาทิ นโยบาย การลงทุน กฎหมาย งบประมาณ การพัฒนาบุคลากร

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

1.1.1 ข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลกับนักลงทุนคืออะไร

1) ภาพรวม

การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลกับนักลงทุน (Investor-State Dispute Settlement: ISDS) คือ กระบวนการที่นักลงทุนจากต่างประเทศสามารถฟ้องร้องรัฐบาลของประเทศที่ตนลงทุนได้ หากรัฐบาลนั้นดำเนินการหรือออกนโยบายที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของนักลงทุน โดยกระบวนการนี้มักถูกใช้ในกรณีที่นักลงทุนรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เช่น การเวนคืนทรัพย์สินโดยไม่ได้รับค่าชดเชยที่เหมาะสม หรือการออกกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อดำเนินธุรกิจของนักลงทุน โดยหลักการ วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองนี้เพื่อกระตุ้นให้นักลงทุนลงทุนในประเทศที่ให้การคุ้มครอง โดยรู้ว่าไม่มีทางออกทางกฎหมายหากการลงทุนถูกคุกคาม¹

2) พันธกรณีของรัฐมาจากไหน

พันธกรณีคุ้มครองนักลงทุนภายใต้กรอบ ISDS จะมีบัญญัติอยู่ในสนธิสัญญา เช่น ความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) และสนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคี

---

¹ สืบค้นเกี่ยวกับ ISDS จาก Office of the United States Trade Representative, [What is Investor-State Dispute Settlement?](https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/blog/2015/march/isds-important-questions-and-answers), (https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/blog/2015/march/isds-important-questions-and-answers)

(Bilateral Investment Treaty: BIT) อาทิ ข้อ 909 ของความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-ออสเตรเลีย² โดยหากนักลงทุนมองว่าการกระทำใดๆ ของรัฐไม่เป็นไปตามพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาก็จะสามารถดำเนินการระงับข้อพิพาทตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาได้

3) กระบวนการคดี ISDS เป็นอย่างไร

กระบวนการคดี ISDS ประกอบด้วยหลายขั้นตอน โดยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนและรัฐอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ โดยในภาพรวมมีขั้นตอน ดังนี้

- การเจรจา: ขั้นตอนแรกที่นักลงทุนและรัฐบาลพยายามแก้ไขข้อพิพาทผ่านการสื่อสารโดยตรง โดยจะเป็นการพยายามหาทางออกที่ทั้งสองฝ่ายสามารถยอมรับได้

- การไกล่เกลี่ย: หากการเจรจาไม่สำเร็จ ขั้นตอนต่อไปอาจเป็นการไกล่เกลี่ย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ฝ่ายที่สามเข้ามาช่วยเหลือในการเจรจาเพื่อหาทางออก

- อนุญาโตตุลาการ: หากการไกล่เกลี่ยไม่ได้ผลหรือคู่พิพาทเลือกที่จะไม่ไกล่เกลี่ย ขั้นตอนต่อไป คือ การใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการ โดยจะเป็นการชี้ขาดคดีโดยฝ่ายที่สามที่มีความเป็นกลางตามกฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

- การบังคับคดี: หลังจากที่มีคำชี้ขาดแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายคือการบังคับคดี ซึ่งประเทศที่เป็นภาคีของอนุสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีมีพันธกรณีที่จะปฏิบัติตาม อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ. 1958 (อนุสัญญานิววยอร์ก (New York Convention))³ หรือ อนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาททางการลงทุนระหว่างรัฐกับคนชาติของรัฐอื่น ค.ศ. 1966 (International Centre for Settlement of Investment Disputes Convention: ICSID Convention)

โดยปกติแล้ว ในการเข้าสู่กระบวนการระงับข้อพิพาท ISDS นักลงทุนจะไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมภายในประเทศก่อน โดยคดี ISDS จะมีความแตกต่างจากคดีในสาขาอื่นๆ ในกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งโดยปกติจะต้องมีการผ่านกระบวนการที่ทำภายในประเทศก่อน

² 1) Each Party shall encourage and promote investments in its territory by investors of the other Party, 2) Each Party shall ensure fair and equitable treatment in its own territory of investments.

3) Each Party shall accord within its territory protection and security to investments สืบค้นสนธิสัญญาทั้งหมดจาก https://www.customs.go.th/data_files/2e22281978d7ebe438c6beed6b08fabcd.pdf

³ อนุสัญญานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่เกิดขึ้นในประเทศภาคีอื่น ๆ เป็นไปได้ด้วยมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีต้องยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่เกิดขึ้นในประเทศภาคีอื่น ๆ เว้นแต่จะมีเหตุผลที่ชัดเจนในการปฏิเสธ เช่น การขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

4) รัฐมีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองนักลงทุนอย่างไรบ้าง

พันธกรณีของรัฐในการคุ้มครองนักลงทุนภายใต้สนธิสัญญา ISDS ประกอบด้วย หลักการสำคัญหลายด้าน รวมถึง

- การปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียม ต้องให้การปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกับนักลงทุน ไม่ว่าจะแก่นักลงทุนในประเทศหรือต่างชาติ

- การไม่เลือกปฏิบัติและการให้สิทธิพิเศษ ต้องไม่เลือกปฏิบัติและต้องให้สิทธิแก่นักลงทุนต่างชาติใดชาติหนึ่งเท่ากับนักลงทุนจากชาติอื่นๆ

- ไม่มีการเวนคืนโดยไม่มีการชดเชยเต็มจำนวน ไม่สามารถเวนคืนทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติได้โดยไม่มีการชดเชยที่เต็มจำนวนและทันที่⁴

- การโอนเงินทุนอย่างอิสระ ต้องให้นักลงทุนต่างชาติสามารถโอนเงินทุนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของตนได้อย่างอิสระ

5) ทำไมรัฐบาลต้องปฏิบัติตามคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการ

หากรัฐบาลไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินอนุญาโตตุลาการในคดี ISDS จะมีผลในทางลบหลายมิติ

- การบังคับคดี ในกรณีของไทย คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสามารถบังคับใช้ได้ภายใต้อนุสัญญานิวยอร์ก โดยอนุสัญญาฯ กำหนดให้ศาลของรัฐที่เป็นสมาชิกต้องยอมรับและบังคับใช้คำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการที่ได้รับการตัดสินในรัฐอื่นที่เป็นภาคี และโดยที่ไทยเป็นภาคีของอนุสัญญาดังกล่าว นักลงทุนก็ได้บังคับคดีเพื่อให้ไทยชดเชยทรัพย์สินของรัฐบาลมาแล้วในอดีต

- ความเสียหายต่อชื่อเสียงระหว่างประเทศ อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์กับรัฐอื่นและนักลงทุนระหว่างประเทศ

- ผลกระทบทางเศรษฐกิจ อาจทำให้นักลงทุนต่างชาติลังเลที่จะลงทุนในอนาคต

- ความตึงเครียดทางการเมือง โดยเฉพาะหากรัฐบาลสัญญาชาติของนักลงทุนมีนโยบายที่จะแทรกแซงเพื่อปกป้องนักลงทุนของตน

⁴ ในโลก ISDS การเวนคืนทรัพย์สินแบ่งออกเป็นสองประเภทคือการเวนคืนโดยตรงและการเวนคืนทางอ้อม:

- การเวนคืนโดยตรง (Direct Expropriation) เป็นการที่รัฐเข้าครอบครองหรือยึดทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติอย่างชัดเจนและเป็นทางการ เช่น ในช่วงการรัฐประหารหรือเปลี่ยนรัฐบาล

- การเวนคืนทางอ้อม (Indirect Expropriation) ไม่ใช่การยึดทรัพย์สินอย่างชัดเจน แต่เป็นการดำเนินการหรือมาตรการทางกฎหมายที่ทำให้นักลงทุนต่างชาติสูญเสียผลประโยชน์หรือคาดหวังผลกำไรลดลง ซึ่งมีผลเสมือนกับการเวนคืนโดยตรง เช่น การปฏิเสหใบอนุญาตก่อสร้างท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์และความคาดหวังผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากทรัพย์สิน

6) คดีระหว่างรัฐกับนักลงทุนภายใต้สัญญาสัมปทาน กับคดีภายใต้สนธิสัญญา (ISDS) ต่างกันอย่างไร

คดีระหว่างรัฐกับนักลงทุนภายใต้สัญญาสัมปทาน เป็นคดีภายใต้กฎหมายภายใน และเกี่ยวข้องกับข้อตกลงระหว่างรัฐบาลกับนักลงทุนเฉพาะบุคคลสำหรับโครงการที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งอาจรวมถึงการให้สิทธิพิเศษหรือการปกป้องที่ไม่เปิดให้กับนักลงทุนอื่นๆ ในขณะที่ คดีภายใต้สนธิสัญญาเป็นคดีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นกลไกที่ช่วยให้นักลงทุนต่างชาติสามารถระงับข้อพิพาทกับรัฐบาลของประเทศที่มีการลงทุนผ่านกระบวนการอนุญาโตตุลาการ โดยปกติจะเป็นสนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคี (BIT) และสนธิสัญญาการค้าเสรี (FTA) และสนธิสัญญาจะคุ้มครองนักลงทุนทุกรายที่เข้าข่ายตามบทบัญญัติของสนธิสัญญา

1.1.2 ภาพรวมของจำนวนและตัวอย่างของคดี ISDS

ตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา รัฐบาลทั่วโลกได้มีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนในประเทศจากนักลงทุนต่างชาติ และได้จัดทำสนธิสัญญาต่างๆ ซึ่งมีข้อบทคุ้มครองนักลงทุนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศในกรณีที่มีข้อพิพาทกับรัฐบาลผู้รับระหว่างการลงทุน (ISDS) เช่น ถูกยึดทรัพย์หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐบาล ซึ่งในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ได้มีคดีระหว่างนักลงทุนกับรัฐบาลทั่วโลกมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยปี 2566 การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) ได้รายงานว่ามีคดีความภายใต้ระบอบ ISDS แล้วทั้งหมดกว่า 1257 คดี⁵

ตัวอย่างของคดี ISDS

- คดี Vattenfall vs. Germany-บริษัทพลังงานสัญชาติสวีเดน Vattenfall ฟ้องร้องรัฐบาลเยอรมนีภายใต้สนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคีระหว่างเยอรมนีและสวีเดน เนื่องจากเยอรมนีตัดสินใจยกเลิกการใช้พลังงานนิวเคลียร์หลังเหตุการณ์ฟูกูชิมะ ซึ่ง Vattenfall อ้างว่าการตัดสินใจนี้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของบริษัทในโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในเยอรมนี

- คดี Occidental Petroleum vs. Ecuador-บริษัท Occidental Petroleum ฟ้องร้องรัฐบาลเอกวาดอร์ภายใต้สนธิสัญญาการลงทุนทวิภาคีระหว่างสหรัฐอเมริกาและเอกวาดอร์ เนื่องจากรัฐบาลเอกวาดอร์ยกเลิกสัญญาการผลิตน้ำมันของบริษัท ซึ่งศาลอนุญาโตตุลาการตัดสินให้บริษัทได้รับค่าชดเชยกว่า 1.77 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

⁵ UNCTAD, Total number of known investment treaty cases rises to 1,257, [Online], Available from: <https://investmentpolicy.unctad.org/news/hub/1717/20230419-total-number-of-known-investment-treaty-cases-rises-to-1-257>.

1.1.3 คดี ISDS ของไทย

ในส่วนของรัฐบาลไทย ได้มีการฟ้องร้องภายใต้ระบบ ISDS ที่นำไปสู่คดีความในระดับอนุญาโตตุลาการทั้งหมด 2 คดี (รายงานนี้ไม่ครอบคลุมคดีภายใต้กฎหมายไทย อาทิ คดีโครงการโฮปเวลล์)

- คดี Walter Bau บริษัท Walter Bau Aktiengesellschaft เป็นนักลงทุนจากประเทศเยอรมนี ได้ยื่นฟ้องรัฐบาลไทยเรื่องมาตรการที่เกี่ยวข้องกับดอนเมืองโทลเวย์ โดยในที่สุดคณะอนุโตตุลาการได้ชี้ขาดว่ามาตรการของรัฐบาลไทยเข้าข่ายผิดพันธกรณีมาตรฐานการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมแก่นักลงทุนต่างชาติ และรัฐบาลไทยก็ได้จ่ายค่าชดเชยให้กับบริษัท Walter Bau แล้ว

- คดีเหมืองทองอัครา บริษัท Kingsgate Consolidated Limited เป็นนักลงทุนสัญชาติออสเตรเลีย และได้รับสัมปทานเหมืองแร่ทองคำในไทย โดยในปี 2559 รัฐบาลไทยได้มีคำสั่งอาศัยอำนาจตาม มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฯ ระงับการประกอบกิจการเหมืองแร่ทองคำ จึงส่งผลให้ บริษัท คิงส์เกตฯ ได้ฟ้องรัฐบาลไทยว่าละเมิดข้อตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียภายใต้โดยคดีนี้ยังไม่สิ้นสุด

1.1.4 ปัญหาและมุมมองเรื่องการเตรียมการสู้คดีของไทย

ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยยังไม่มีนโยบาย แนวทาง กลไกถาวร หรือประสิทธิภาพในการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุน โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมของรัฐบาลในการสู้คดี ซึ่งในภาพรวมยังคงมีความท้าทาย ดังนี้

- ไม่มีกลไกป้องกันข้อพิพาท ลักษณะของข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐบาลมีความพิเศษ กล่าวคือ ส่วนราชการหลักที่รับผิดชอบการลงทุนการให้สัมปทาน อาทิ กรมทางหลวง กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง แต่มีความรู้ที่จำกัดเรื่องพันธกรณีของไทยภายใต้สนธิสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น มาตรการต่างๆ ของส่วนราชการหลักอาจไม่สะท้อนหรือคำนึงถึงพันธกรณีของไทย และที่ผ่านมา รัฐบาลไทยก็ยังไม่มีการกลไกใดๆ ที่สามารถทำให้ส่วนราชการทั้งหมดของไทยมีความรู้และความเข้าใจเรื่องพันธกรณีของไทยได้

- การสู้คดีความในลักษณะเฉพาะกิจ ข้อพิพาทของไทยที่ผ่านมาเป็นการฟ้องร้องที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องไม่ได้คาดการณ์มาก่อน รัฐบาลไทยจึงไม่ได้มีการเตรียมพร้อมในทุกด้าน ซึ่งรวมถึง กลไกในการรองรับการฟ้องร้อง งบประมาณ ข้อมูล และบุคลากร โดยการแก้ปัญหา/สู้คดีของไทยในแต่ละคดีจะเป็นลักษณะเฉพาะกิจและไม่ได้มีระบบ ซึ่งอาจส่งผลให้รัฐบาลไทยใช้ทรัพยากรมากกว่าที่จำเป็นและเสียเปรียบในการสู้คดีได้

1.1.5 ความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

โดยที่นโยบายของรัฐบาลไทยยังคงผลักดันให้มีการลงทุนเพิ่มเติมในประเทศอยู่เสมอ และในอนาคตแนวโน้มน่าจะเป็นการทำสนธิสัญญาการค้าเสรีและการลงทุนอีก การมีมาตรการ/กลไกที่เหมาะสมในการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และมีความเร่งด่วน เพราะอาจเกิดข้อพิพาทกับนักลงทุนอีกได้ทุกเมื่อ โดยหากไทยไม่มีการดำเนินการที่เหมาะสม ก็อาจส่งผลกระทบต่อ อาทิ (1) เกิดการฟ้องร้องในชั้นอนุญาโตตุลาการ ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยสามารถป้องกันหรือเจรจาข้อพิพาทนั้นได้ก่อน (2) การแพคตีความ ซึ่งอาจนำไปสู่การลดความเชื่อมั่นของนักลงทุนในอนาคต (3) การใช้งบประมาณมากกว่าที่ควรจะเป็น (4) การใช้บุคลากรที่ไม่เหมาะสมกับงาน

1.1.6 การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์

มาตรการป้องกันและการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ในหลายมิติ อาทิ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนต่างประเทศ (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการพัฒนาบุคลากรด้านการลงทุนระหว่างประเทศและด้านกฎหมายระหว่างประเทศ (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ

1.2.1 ยุทธศาสตร์และการดำเนินการที่ผ่านมา

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงปัญหาในการระงับข้อพิพาทกับนักลงทุนหลังจากการสู้คดี Walter Bau และเหมืองทองอัครา โดยกระทรวงการต่างประเทศ (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) ได้มีความพยายามแก้ไขปัญหามาตรการและนโยบายต่าง ๆ ซึ่งรายงานฯ จะศึกษาการดำเนินการที่ผ่านมาและวิเคราะห์แนวทางต่อไปที่เหมาะสมด้วย

1) การจัดตั้งคณะกรรมการด้านคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

เมื่อปี 2562 กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการว่าคณะกรรมการฯ จะเป็นกลไกถาวรป้องกันไม่ให้มีข้อพิพาทกับนักลงทุน (preventive) และกลไกในการสู้คดีความภายใต้กรอบ ISDS (dispute settlement) และได้มีการประชุมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2567 ซึ่งยังคงต้องมีการพัฒนาการทำงานของคณะกรรมการฯ อย่างต่อเนื่องต่อไป

2) เจรจากลไกภายใต้กรอบ United Nations Conference on International Trade Law (UNCITRAL)

ปัญหาการสู้คดีกับนักลงทุนภายใต้กรอบ ISDS ไม่ใช่ปัญหาสำหรับไทยเพียงประเทศเดียว แต่เป็นปัญหาสำหรับประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่และประเทศพัฒนาแล้วส่วนน้อย ดังนั้นสมาชิกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประชาชาติว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (UNCITRAL) จึงได้บรรจุเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบอบ ISDS ตั้งแต่ปี 2560⁶ และได้มีการเจรจาเรื่องการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษา (Advisory Centre) เพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในด้านกฎหมายการลงทุน โดยไทยได้มีบทบาทนำในการเจรจาดังกล่าว ซึ่งการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษานี้ น่าจะมีความคล้ายกับ Advisory Centre World Trade Organization Law (ACWL) ที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายให้กับประเทศกำลังพัฒนาในการป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาท และช่วยดำเนินคดีหากมีการฟ้องร้องเกิดขึ้น ทั้งนี้ หากการเจรจาในกรอบของ UNCITRAL ประสบความสำเร็จ ไทยจะได้ประโยชน์โดยตรงในเรื่องความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และอาจได้ประโยชน์อื่นในกรณีที่สามารถเจรจาการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษาให้ตั้งสำนักงานใหญ่อยู่ในประเทศไทยอีกด้วย

1.2.2 ความเป็นไปได้ที่จะแก้ไขปัญหาในระยะสั้น

ถึงแม้การดำเนินการข้างต้นจะเป็นแนวทางการแก้ปัญหาของไทย แต่ก็ต้องใช้ทรัพยากรและระยะเวลา ซึ่งน่าจะทำได้ในระยะกลางและระยะยาวเนื่องจากมาตรการต่างๆ ยังต้องได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการหลายหน่วย หรือรัฐบาลต่างชาติในการเจรจาระหว่างประเทศ ดังนั้น รายงานฯ นี้จะวิเคราะห์ทางเลือกอื่นๆ ที่กระทรวงการต่างประเทศ (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) สามารถดำเนินการได้ทันทีอีกด้วย

1.2.3 ทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในระยะ 3-5 ปี

การดำเนินการที่ผ่านมาของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นได้ชัดว่า ได้มีการตระหนักถึงปัญหาในเรื่องการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุน โดยการดำเนินการนี้สอดคล้องกับทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของกระทรวงการต่างประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 5S/5มี และยุทธศาสตร์อื่นๆ ตามข้อ 1.1.6 ข้างต้น

⁶ UNCTAD, Website on the Work of Working Group 3, [Online], Available from: https://uncitral.un.org/en/working_groups/3/investor-state.

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา

2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ คือการวิเคราะห์และเสนอแนวทางการป้องกันและการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลไทยกับนักลงทุนภายใต้สนธิสัญญา โดยในขั้นแรก จะวิเคราะห์ลักษณะปัญหาในอดีตและจะเสนอแนวทางแก้ไข โดยจัดแบ่ง ดังนี้

การแบ่งการแก้ไขปัญหาคือเป็นช่วงระยะเวลา

1) การแก้ไขปัญหในระยะสั้น

แนวทางที่สามารถปฏิบัติได้ในทันที ไม่ต้องมีการเปลี่ยนกฎระเบียบหรือกฎหมายและไม่ต้องใช้งบประมาณมาก และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้จริงโดยสามารถทำสำเร็จได้ในระยะเวลา 0-2 ปี

2) การแก้ไขปัญหในระยะกลาง

แนวทางที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ทันที แต่ไม่จำเป็นที่จะต้องแก้ไขกฎระเบียบหรือกฎหมายมากนัก และมาตรการต่างๆ ไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของส่วนราชการอื่นๆ นอกกระทรวงฯ หรือต่างประเทศ โดยคาดว่าจะสามารถสำเร็จได้ในระยะเวลา 2-3 ปี

3) การแก้ไขปัญหในระยะยาว

แนวทางที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในระยะสั้นและระยะกลาง โดยจะต้องมีการแก้ไขกฎระเบียบหรือกฎหมาย และมาตรการต่างๆ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของส่วนราชการอื่น ๆ นอกกระทรวงฯ หรือต่างประเทศ โดยคาดว่าจะสามารถสำเร็จได้ในระยะ 4 ปี ขึ้นไป

2.2 วิธีการศึกษาและข้อมูลในการศึกษา

การศึกษานี้จะวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาบนพื้นฐานต่อไปนี้

- ข้อมูลสาธารณะเกี่ยวกับข้อพิพาทและการดำเนินการในคดีต่างๆ ของไทย และกฎระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประสพการณ์โดยตรงของผู้เขียน ในฐานะเจ้าหน้าที่กองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ระหว่างปี 2560-2564 และรับผิดชอบการระงับข้อพิพาทและคดีเหมืองทองอัคราในฐานะผู้แทนของกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

- การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์เรื่อง ISDS จากส่วนราชการต่างๆ

อย่างไรก็ดี โดยที่เรื่องการสู้คดีเป็นเรื่องที่มีชั้นความลับ และมีประเด็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ ในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อให้ผลการวิเคราะห์และการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถเผยแพร่ได้ รายงานนี้จะไม่เข้าถึงรายละเอียดที่จะมีชั้นความลับหรือกล่าวถึงชื่อส่วนราชการใดๆ ในเชิงลบ

2.3 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา

ลักษณะปัญหาในรายละเอียด

2.3.1 ต้นตอของปัญหาของไทย

ประสบการณ์ของไทยในเรื่องคดี ISDS นั้น มาจากสองคดีที่นักลงทุนเคยฟ้องรัฐบาล โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติม ดังนี้

2.3.1.1 คดี Walter Bau บริษัท Walter Bau เป็นนักลงทุนจากประเทศเยอรมนี และเป็นผู้ถือหุ้นใน บริษัท ดอนเมืองโทลเวย์ ที่เป็นผู้รับสัมปทานโครงการทางด่วนโทลเวย์ ซึ่ง บริษัท Walter Bau ได้ยื่นฟ้องว่าการกระทำของรัฐบาลไทย เช่น การสร้างถนนใต้ดอนเมืองโทลเวย์ การปรับอัตราค่าผ่านทาง เข้าข่ายผิดพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาระหว่างไทยกับเยอรมนีเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนต่างตอบแทน

ในปี 2009 ศาลอนุญาโตตุลาการได้ตัดสินให้รัฐบาลไทยชดเชยค่าเสียหายให้กับ Walter Bau จำนวน 29.2 ล้านยูโร เนื่องจากพบว่า รัฐบาลไทยละเมิดสนธิสัญญาการลงทุน โดยการไม่อนุมัติการเพิ่มค่าผ่านทาง ส่งผลให้บริษัท Walter Bau ไม่สามารถทำกำไรจากการลงทุนได้ตามที่คาดหวังไว้ รัฐบาลไทยจึงไม่ได้ทำตามพันธกรณี โดยเฉพาะในเรื่องของการปฏิบัติที่เป็นธรรม และเท่าเทียม (Fair and Equitable Treatment) ตามสนธิสัญญาการลงทุนระหว่างประเทศ

หลังจากนั้น Walter Bau ได้ดำเนินการบังคับคดีในหลายประเทศ เนื่องจากรัฐบาลไทยไม่ได้ปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ บริษัทได้ยื่นคำร้องต่อศาลในสหรัฐอเมริกาและเยอรมนีเพื่อบังคับใช้คำตัดสิน และในที่สุดศาลในเยอรมนีได้ยืนยันคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการ ทำให้รัฐบาลไทยต้องชำระเงินตามคำตัดสินดังกล่าว

2.3.1.2 คดีเหมืองทองอัครา บริษัท Kingsgate เป็นนักลงทุนสัญชาติออสเตรเลีย เริ่มเข้ามาลงทุนเหมืองทองในไทยผ่านการถือหุ้นของ บริษัท อัครา รีซอร์สเซส จำกัด (มหาชน) และได้รับสัมปทานเหมืองแร่ทองคำในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ พิจิตร เพชรบูรณ์ และพิษณุโลก ต่อมาประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จึงรวมตัวกันต่อต้านและเรียกร้องให้มีการปิดเหมือง

ในปี 2559 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ลงนามในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 72/2559 ใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญฯ สั่งปิดเหมืองทองอัครา ซึ่งบริษัท

Kingsgate ของออสเตรเลีย ในฐานะบริษัทแม่ของบริษัทอัครา มองว่าเป็นคำสั่งปิดเหมืองโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายของรัฐบาลไทย และเป็นคำสั่งที่ละเมิดสนธิสัญญาการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ดังนั้น บริษัทคิงส์เกตจึงฟ้องร้องต่อคณะอนุญาโตตุลาการเรียกร้องให้รัฐบาลไทยชดเชยค่าเสียหายกว่า 750 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 30,000 ล้านบาท

หลังจากนั้น ได้มีเจรจาหลายครั้ง และในที่สุดรัฐบาลไทยก็ยินยอมให้มีการเปิดเหมืองขึ้นใหม่อีกครั้งโดยอนุมัติประทานบัตรเหมืองแร่ 4 แปลง และเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2566 เหมืองทองชาติรีได้เริ่มหลอมแท่งอัลลอยทองคำ-เงินอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าจะมีการเจรจาในระดับหนึ่งแล้ว คดีในชั้นอนุญาโตตุลาการ ยังถือว่าไม่สิ้นสุดและยังมีชั้นความลับ

2.3.2 ลักษณะปัญหาของไทย

ที่ผ่านมา ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเรื่อง ISDS เกี่ยวข้องกับความไม่พร้อมและการที่รัฐบาลไทยคาดไม่ถึงว่าจะมีคดีความ โดยมีปัจจัยหลักที่เป็นปัญหา ดังนี้

2.3.2.1 การไม่มีกลไกเรื่องการระงับข้อพิพาท ISDS

โดยที่ข้อพิพาท ISDS ไม่ได้เกิดขึ้นกับรัฐบาลไทยเป็นประจำ รัฐบาลไทยไม่มีกลไกที่จะรองรับกระบวนการทั้งหมดของระบอบ ISDS ตั้งแต่ต้นจนถึงปลาย ไม่ว่าจะเป็น (1) การเจรจาข้อบทของสนธิสัญญาเพื่อให้รัดกุมและให้ไทยได้ประโยชน์มากที่สุด (2) การบริหารการลงทุนที่ได้รับ ความคุ้มครองให้เป็นไปตามสนธิสัญญา (3) การบริหารระงับข้อพิพาทในช่วงแรก (4) การสู้คดี

ดังนั้น การดำเนินการของไทยที่ผ่านมาจะเป็นในลักษณะเฉพาะกิจ ไม่ได้มีนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และส่วนใหญ่แล้วขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่จะแก้ปัญหาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในขณะนั้น

นอกจากนี้ การที่รัฐบาลไทยไม่มีกลไกที่พร้อมทำให้การดำเนินการอาจล่าช้า ซึ่งในบริบทของกระบวนการอนุญาโตตุลาการนั้น คู่พิพาทจะต้องมีการดำเนินการในเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามหลักเกณฑ์เสมอ อาทิ ระยะเวลาที่จะต้องเจรจากับนักลงทุนก่อน (ประมาณ 3-6 เดือน แล้วแต่สนธิสัญญากำหนด) ระยะเวลาที่รัฐบาลจะต้องตอบอนุญาโตตุลาการ (30 วัน)⁷ หรือ ระยะเวลาที่สองฝ่ายต้องปรึกษาหารือก่อนการเริ่มกระบวนการอนุญาโตตุลาการ (15 วัน)

2.3.2.2 ปัญหาเรื่องมุมมองของเจ้าหน้าที่ของรัฐเรื่อง ISDS

จากการพบปะส่วนราชการเจ้าของเรื่องหลายหน่วยงาน ปรากฏว่า ยังคงมีมุมมองที่แพร่หลายว่าข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนเป็นเรื่องไกลตัว และไม่น่าจะมาเกี่ยวข้องกับ

⁷ ข้อ 4 UNCITRAL Arbitration Rules

กับการลงทุนที่ส่วนราชการนั้นๆ ดูแลอยู่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่ดูแลการลงทุนจะไม่มี ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับพันธกรณีภายใต้กฎหมายต่างประเทศ

ตัวอย่างเช่น หลังจากได้มีการฟ้องร้องคดีเหมืองทองอัครา กรมสนธิสัญญา และกฎหมายได้เห็นความสำคัญของความตระหนักรู้และมุมมองของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อการคุ้มครอง นักลงทุน จึงได้จัดการประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ซึ่งปรากฏว่า ส่วนราชการต่างๆ (1) ไม่มีบุคลากรที่มีความสนใจว่าพันธกรณีคุ้มครองนักลงทุนคืออะไรตั้งแต่ต้น (2) ไม่ได้มอบหมาย/ ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายระหว่างประเทศเข้าประชุม (3) เจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วม ประชุมไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองนักลงทุนและมีความสนใจในเรื่องนี้ที่จำกัด

ในเรื่องการลงทุนในไทย ส่วนราชการเจ้าของเรื่องมีความคุ้นเคยกับใช้ กฎหมายซึ่งตนรักษาการอยู่อย่างดีและคุ้นเคยกับการมีอำนาจเด็ดขาดในเรื่องที่ตนรับผิดชอบ และ ไม่เคยคิดว่านักลงทุนจะสามารถฟ้องร้องรัฐบาลไทยได้นอกเหนือจากบริบทภายใต้กฎหมายที่ตน รับผิดชอบอยู่

นอกจากนี้ ในระดับรัฐบาล เมื่อมีการทำสนธิสัญญาการลงทุนหรือการค้าเสรี และเสนอเรื่องเพื่อขอความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ที่ผ่านมา ส่วนราชการที่รับผิดชอบที่เสนอเรื่องนั้น ส่วนใหญ่จะไม่เน้นย้ำถึงความสำคัญของบทบัญญัติเรื่องการคุ้มครองนักลงทุนหรือบทบัญญัติ ที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท แต่จะเน้นการเสนอรายละเอียดอื่นๆ เรื่องการค้าต่อคณะรัฐมนตรี ดังนั้น ส่วนราชการของไทยจึงยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองนักลงทุน

2.3.2.3 เจ้าหน้าที่ขาดความเชี่ยวชาญเรื่อง ISDS

1) ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

การลงทุนที่ได้รับการคุ้มครองส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการให้สัมปทาน หรือการลงทุนขนาดใหญ่โดยจะต้องมีส่วนราชการของไทยควบคุม อย่างไรก็ตาม ส่วนราชการไทย ที่เกี่ยวข้องนั้นส่วนใหญ่จะเป็นส่วนราชการที่มีความเทคนิคเฉพาะทางมาก เช่น กรมทางหลวง กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ซึ่งด้วยลักษณะเฉพาะของ ส่วนราชการกลุ่มนี้ จะมีความเข้าใจและความเชี่ยวชาญเรื่องพันธกรณีเพื่อการคุ้มครองนักลงทุนน้อยมาก และในบางกรณี ไม่รู้ว่าไทยมีพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาตั้งแต่แรก

2) ส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมายเป็น สองหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเรื่องการคุ้มครองการลงทุนและ ISDS โดยกรมเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศส่วนใหญ่จะดูแลเรื่อง “ต้นน้ำ” กล่าวคือ ภาพรวมของนโยบาย และกรมสนธิสัญญาฯ จะ รับผิดชอบเรื่อง “ปลายน้ำ” กล่าวคือ เป็นที่ปรึกษากฎหมายตอนเจรจาสนธิสัญญาและในกรณีที่มี

ข้อพิพาท ดังนั้น ทั้งสองหน่วยงานจึงต้องใช้ความเชี่ยวชาญอยู่ตลอดและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม โดยลักษณะของการบริหารบุคลากรของกระทรวงการต่างประเทศ ทำให้มีการสับเปลี่ยนบุคลากรทุก 2-4 ปี จึงไม่มีความต่อเนื่องในความรู้และความเชี่ยวชาญขององค์กร

นอกจากนี้ การระงับข้อพิพาทเรื่อง ISDS เป็นประเด็นที่มีความเฉพาะทางเป็นอย่างมาก อาทิ ในกรณีของกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องคือกฎหมายการค้าการลงทุนและกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ จึงไม่ใช่สาขาของกฎหมายระหว่างประเทศที่เจ้าหน้าที่จะต้องมีการใช้เป็นประจำ ดังนั้น หากไม่มีคหิตีความหรือการเจรจาสนธิสัญญาอย่างจริงจัง องค์กรก็จะไม่ได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องนี้เลย

2.3.2.4 ค่าใช้จ่ายสูงและงบประมาณที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี

การสู้คดี ISDS มีค่าใช้จ่ายสูงมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อคดี ค่าใช้จ่ายนี้รวมถึงค่าทนายความ ค่าธรรมเนียมอนุญาโตตุลาการ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี⁸ แต่ยังไม่รวมค่าชดเชย/ค่าเสียหายที่อาจต้องจ่ายให้กับนักลงทุน

ที่ผ่านมา ไม่ได้มีการเตรียมงบประมาณสำหรับการระงับข้อพิพาทกับนักลงทุน จึงมีความล่าช้าในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการสู้คดี ซึ่งการริบเร่งดังกล่าวนี้ อาจมีผลต่อความละเอียดถี่ถ้วนในการพิจารณารูป คดีของไทยได้

2.3.3 การแก้ไขปัญหาที่ในระยะสั้น

2.3.3.1 การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (Capacity Building)

1) องค์ความรู้ของส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ

จุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาความพร้อมของไทยในการระงับข้อพิพาทกับนักลงทุน คือการให้และรักษาความรู้ของผู้เชี่ยวชาญของรัฐบาลไทย กล่าวคือเจ้าหน้าที่ของกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมายที่จะต้องดูแลเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง โดยควรดำเนินการ ดังนี้

- การรักษาองค์ความรู้ที่มีอยู่-ปัจจุบัน ไม่มีการส่งต่อองค์ความรู้เรื่องการคุ้มครอง นักลงทุนอย่างเป็นทางการ การถ่ายทอดองค์ความรู้ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคลที่จะ ประสานกับคนที่มารับหน้าที่ต่อไป โดยถึงแม้จะมีแฟ้มเอกสารราชการ แต่ความรู้เรื่องการสู้คดีในบางส่วนเป็นข้อมูลที่ต้องถ่ายทอดจากคนที่มีประสบการณ์จริง ประกอบกับว่าโดยปกติแล้ว

⁸ จากการวิจัยของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย สหรัฐอเมริกา: Johnson, L., Güven, B., & Coleman J., Investor-State Dispute Settlement: What Are We Trying to Achieve? Does ISDS Get Us There?, [Online], Available from: <https://ccsi.columbia.edu/news/investor-state-dispute-settlement-what-are-we-trying-achieve-does-isds-get-us-there>.

แฟ้มเอกสารเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทและคดีความจะมีจำนวนมาก และเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีเวลามากพอที่จะค้นหาข้อมูลได้ในเวลาที่จำกัด

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำคู่มือที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ต้องเจรจาสนธิสัญญาหรือมารับผิดชอบเรื่องการสู้คดี และต้องมีการทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา

นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาเรื่อง career path ของเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องกฎหมายการลงทุนอย่างจริงจังเพราะความรู้เรื่องกฎหมายการลงทุนเป็นเรื่องที่มีความเฉพาะทางมาก โดยกระทรวงการต่างประเทศควรมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ประจำอยู่ที่กระทรวงตลอดเวลา และมีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องกฎหมายนี้ด้วย

- การให้ความรู้เฉพาะทางเพิ่มเติม-กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการลงทุน เป็นสาขาเฉพาะทาง จึงมีความจำเป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมายของส่วนราชการไทย ทั้งในและนอกกระทรวงการต่างประเทศ ที่จะเพิ่มความเชี่ยวชาญในกฎหมายด้านนี้ ซึ่งรวมถึงเรื่องกระบวนการของอนุญาโตตุลาการด้วย นอกจากนี้ วงการกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งผู้เชี่ยวชาญของไทยเรียนรู้เพิ่มเติมผ่านการเข้าร่วมเวทีต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงวงการวิชาการของไทย (อาทิ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีการทำวิจัยในเรื่องนี้อายากจริงจัง) และวงการวิชาการของต่างประเทศ (อาทิ National University of Singapore ซึ่งเป็นผู้นำการวิจัยในเรื่องนี้ในภูมิภาคอาเซียน / Columbia University ซึ่งเป็นผู้นำในหมู่มหาวิทยาลัย ประเทศพัฒนาแล้ว หรือ Think Tank ที่มีบทบาทในเรื่องนี้ เช่น International Institute for Sustainable Development)

2) องค์กรความรู้ของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

การให้องค์กรความรู้กับส่วนราชการเจ้าของเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายการคุ้มครองนักลงทุนเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาท และสามารถเริ่มดำเนินการได้ทันที ดังนี้

- การให้ข้อมูลและอบรมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ อย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองนักลงทุนและพัฒนาการล่าสุดต่างๆ โดยต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและในระดับสูง (ระดับอธิบดี) เพื่อให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของเรื่องนี้ โดยการอบรมดังกล่าวต้องเน้นย้ำกฎหมายสนธิสัญญาพื้นฐานและพันธกรณีของไทยเรื่องการคุ้มครองนักลงทุน

- ต้องสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้ปรึกษาหารือกันได้อยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องมีปัญหาเกี่ยวกับนักลงทุน โดยมีช่องทางให้ส่วนราชการกลุ่มนี้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของไทยได้ตลอด

2.3.3.2 การเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System)

รัฐบาลไทยอาจพิจารณาจัดตั้งกลไกเพื่อให้ส่วนราชการติดตามและระงับข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นตั้งแต่เนิ่นๆ ซึ่งอาจรวมถึง (1) มอบหมายให้ส่วนราชการใดส่วนหนึ่งเป็นศูนย์รวมการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน (2) การประเมินและการติดตามความเสี่ยง (3) การเก็บข้อมูล ซึ่งรวมถึงการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศ พฤติกรรมนักลงทุน และพื้นที่ที่อาจเกิดความขัดแย้งอย่างสม่ำเสมอ (4) ตัวชี้วัดความเสี่ยง อาทิ การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อระบุสัญญาณเริ่มต้นของข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงในกรอบกฎหมาย ความไม่มั่นคงทางการเมือง หรือความไม่พอใจของนักลงทุน

นอกจากนี้ ในระยะกลาง รัฐบาลไทยอาจพิจารณาพัฒนากลไกหรือระบบเตือนภัยล่วงหน้านี้ ให้เข้ากับกลไกถาวรที่มีอยู่อีกด้วย

2.3.4 การแก้ไขปัญหาในระยะกลาง

2.3.4.1 กลไกถาวรในการป้องกันและระงับข้อพิพาท

การสร้างกลไกถาวรในการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุนเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดที่สุดเพราะจะเป็นการเอาระบบและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้ามามีบทบาทในประเด็นนี้

กระทรวงการต่างประเทศได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีกลไกถาวร โดยได้มีการจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองและการลงทุนระหว่างประเทศ พ.ศ. 2562 (ภาคผนวก ก) ซึ่งจัดตั้งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ ดังนี้

- เสนอแนะนโยบายและท่าทีในการเจรจาด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

- ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐซึ่งรวมถึงการปฏิบัติการให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนในประเทศไทย

- เสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันการเกิดข้อพิพาทด้านการลงทุน

- ให้ข้อเสนอนแนะในการระงับข้อพิพาทซึ่งรวมถึงการไกล่เกลี่ยประนีประนอมและการจัดให้มีที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

ในปี 2564 ได้มีการประชุมของคณะกรรมการครั้งแรก (และครั้งเดียวด้วยข้อจำกัดหลายประการรวมถึงการระบาดของโรคโควิด 19) โดยมีมติที่ประชุมให้ตั้งคณะกรรมการ

2 คณะ (ภาคผนวก ข. และ ค.) กล่าวคือ (1) คณะอนุกรรมการด้านการกำกับดูแลและคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ (2) คณะอนุกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศ โดยสรุปบทบาทของคณะอนุกรรมการด้านการกำกับดูแลฯ คือการดึงดูดและการกำหนดนโยบายคุ้มครองนักลงทุนตั้งแต่แรก และคณะอนุกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทฯ มีหน้าที่ไม่ให้เกิดการฟ้องร้องรัฐบาลไทย และหากมีการฟ้องร้อง ให้กำหนดแนวทางสู้คดีของไทยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการดำเนินการข้างต้น เห็นได้ว่า กระทรวงการต่างประเทศได้ริเริ่มวิธีแก้ปัญหาข้อพิพาทกับนักลงทุนในระยะกลางไว้แล้ว แต่ก็ยังไม่ครบถ้วนและต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

1) แนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาท

ในช่วงแรก ต้องมีการประชุมของคณะอนุกรรมการด้านการกำกับดูแลฯ อย่างเร่งด่วนและสม่ำเสมอ เพื่อหาข้อสรุปเรื่องวิธีการทำงานของคณะอนุกรรมการในระยะยาว และเพื่อพิจารณาประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับนโยบายคุ้มครองนักลงทุน รวมถึงประเด็นเหล่านี้

- การสร้างความตระหนักรู้ และองค์ความรู้ เกี่ยวกับการคุ้มครองนักลงทุนสำหรับส่วนราชการของกระทรวงการต่างประเทศ และส่วนราชการเจ้าของเรื่องที่เกี่ยวข้อง

- การให้ข้อมูลต่อภาคเอกชนไทยที่มีการลงทุนในต่างประเทศที่ไทยมีสนธิสัญญาเกี่ยวกับสิทธิของตนในกรณีที่ได้รับการปฏิบัติไม่เป็นธรรม

- นโยบายและท่าทีของไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองนักลงทุนในภาพรวมเมื่อคำนึงถึง สนธิสัญญาเกี่ยวกับการลงทุนของไทยทั้งหมดที่ได้จัดทำมาแล้วเกินกว่า 40 ปี

- การจัดทำร่างสนธิสัญญาฉบับมาตรฐานของไทยสำหรับการคุ้มครองนักลงทุนโดยให้เป็นประโยชน์กับฝ่ายไทยมากที่สุด และการวิเคราะห์นโยบายปัจจุบันของไทยเพื่อพิจารณาความเหมาะสม ในการเจรจา กับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะเมื่อคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสถานะของไทยเรื่องการลงทุน จากผู้รับ การลงทุนเป็นประเทศที่มีนักลงทุนไปลงทุนต่างประเทศ

- ความเป็นไปได้ที่จะเจรจา (renegotiate) รายละเอียดของสนธิสัญญาปัจจุบันที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ไทยในปัจจุบัน (ในลักษณะเดียวกันกับที่อินเดียได้ทำในหลายปีที่ผ่านมา)

2) แนวทางการระงับข้อพิพาท

ในลักษณะเดียวกันกับคณะอนุกรรมการด้านการกำกับดูแลฯ จะต้องมีการประชุมของคณะอนุกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทฯ อย่างเร่งด่วนและสม่ำเสมอ เรื่องแนวทางการทำงานของคณะอนุกรรมการฯ โดยต้องพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

- การสร้างองค์ความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบด้านกฎหมาย และทำให้ส่วนราชการของไทยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องกฎหมายคุ้มครองนักลงทุน
- การเตรียมความพร้อมของส่วนราชการทั้งหมดของไทยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการฟ้องร้องจากนักลงทุนและแนวทางที่ถูกต้องในกรณีที่มีการฟ้องร้อง
- การวางกลไกทางกฎหมายในกรณีที่มีการฟ้องร้องเพื่อให้ไทยสามารถดำเนินการให้เร็วที่สุด ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบและการแบ่งหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ และประเด็นว่าส่วนราชการใดควรจะเป็นส่วนราชการนำในการสู้คดี (เช่น ส่วนราชการหลักดูแลการลงทุน หรือสำนักอัยการสูงสุด) นอกจากนี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก็สามารถค้นหาข้อมูลเรื่องสำนักงานทนายความที่มีคุณภาพที่รัฐบาลไทยอาจใช้ได้ไว้อีกก่อนล่วงหน้า ในกรณีที่มีความจำเป็น

2.3.5 การแก้ไขปัญหาในระยะยาว

นอกจากกลไกที่รัฐบาลไทยได้จัดตั้งขึ้นมาแล้ว ซึ่งหากสำเร็จและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ไทยมีความพร้อมในเรื่องการระงับข้อพิพาท รัฐบาลไทยก็ยังสามารถดำเนินการอื่น ๆ ในระยะยาวได้อีก ดังนี้

2.3.5.1 การเจรจาผลประโยชน์ของไทยภายใต้กรอบ UNCITRAL

จากการใช้ระบบ ISDS หลายทศวรรษ สมาชิกของสหประชาชาติได้ตระหนักว่า ระบบที่มีอยู่ ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอีก ดังนั้น ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2560 ได้มีการเจรจาเกี่ยวกับการปฏิรูปการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและนักลงทุนในคณะทำงาน 3 (Working Group III: WG3) ของ UNCITRAL โดยพิจารณาว่าการปฏิรูปเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือไม่ และหากจำเป็นให้มีข้อเสนอแนะ ซึ่งในปัจจุบัน WG3 กำลังมุ่งเน้นไปที่การพัฒนากลไกและแนวทางใหม่ ๆ สำหรับ ISDS โดยมีการประชุม WG3 4 ครั้งต่อปีตั้งแต่ปี 2022 ถึง 2024⁹

⁹ หัวข้อหลักที่อยู่ระหว่างการหารือในกลุ่มทำงานที่ 3 (WGIII) ของ UNCITRAL เกี่ยวกับการปฏิรูป ISDS ได้แก่:

- (1) การคัดเลือกและแต่งตั้งสมาชิกของศาล ISDS: การหารือเกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกและแต่งตั้งสมาชิกของศาลในกลไกที่ยั่งยืน (2) ศูนย์ให้คำปรึกษา: การจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือรัฐ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ในกรณี ISDS (3) เครื่องมือพหุภาคี: การพัฒนาเครื่องมือพหุภาคีเพื่อดำเนินการปฏิรูป ISDS (4) การปฏิรูปกฎระเบียบขั้นตอน: การแก้ไขกฎระเบียบขั้นตอน เช่น ความสม่ำเสมอ ความสอดคล้อง ความสามารถในการคาดการณ์ และความถูกต้องของคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการ (5) การไกล่เกลี่ย: การร่างข้อกำหนดเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยและแนวทางการใช้การไกล่เกลี่ยใน ISDS (6) จรรยาบรรณ: การสร้างจรรยาบรรณสำหรับอนุญาโตตุลาการและผู้พิพากษาในกลไกที่ยั่งยืน (7) ความเสียหาย: การหารือเกี่ยวกับประเด็นความเสียหายใน ISDS ซึ่งเป็นหัวข้อที่มีการถกเถียงกันมาก (8) การระดมทุนจากบุคคลที่สาม: การตรวจสอบบทบาทและการควบคุมการระดมทุนจากบุคคลที่สามในกรณี ISDS

ในการเจรจา รัฐบาลไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์กับไทย โดยเฉพาะประเด็นการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษา (Advisory Centre) ซึ่งจะเป็นองค์กรกลางที่จะช่วยให้คำปรึกษาเรื่องกฎหมายการลงทุน หากไทยเข้าถึงการบริการของศูนย์ที่ปรึกษานี้ได้ ก็จะเป็นประโยชน์กับไทยเป็นอย่างมาก โดยในการหารือใน WG3 ได้มีการเห็นพ้องว่า ประโยชน์ของศูนย์ที่ปรึกษานั้น ได้แก่ (1) การเข้าถึงคำแนะนำทางกฎหมายในราคาที่เหมาะสม (2) การฝึกอบรมและการเสริมสร้างศักยภาพ (3) การสนับสนุนระหว่างการระงับข้อพิพาท (4) เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (5) การเพิ่มความชอบธรรมในฐานที่ปรึกษา (อาทิ ในการชี้แจงกับสาธารณชน) (6) บริการป้องกันข้อพิพาทและการไกล่เกลี่ย โดยประโยชน์ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่รัฐ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา เผชิญในการจัดการกับข้อพิพาทการลงทุนระหว่างประเทศ¹⁰

ประเด็นที่ยังคงค้างเกี่ยวกับการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษาและทำที่ที่ไทยควรผลักดันเพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด คือ

1) วัตถุประสงค์และขอบเขต

มีการถกเถียงกันอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของศูนย์ที่ปรึกษา โดยไทยควรเน้นย้ำว่าศูนย์ที่ปรึกษาต้องมีวัตถุประสงค์หลักคือการช่วยประเทศกำลังพัฒนา คล้ายกับศูนย์ที่ปรึกษาในกรอบองค์การการค้าโลก (Advisory Centre on WTO Law-ACWL) โดยหากขอบเขตของการให้คำปรึกษาเน้นว่าให้ประเทศกำลังพัฒนา ไทยก็จะได้ประโยชน์มากที่สุดเนื่องจากทรัพยากรสำหรับศูนย์ที่ปรึกษาน่าจะมีจำกัด

2) โครงสร้างการบริหาร

ไทยควรผลักดันให้การโครงสร้างบริหารของศูนย์ที่ปรึกษานั้นสะท้อนถึงผลประโยชน์ของประเทศกำลังพัฒนามากที่สุด เช่น สัญชาติของสมาชิกของกรรมการบริหาร โดยผลักดันให้ลดอิทธิพลจากประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งอาจจะเป็นผู้สนับสนุนหลักด้านการเงินของศูนย์ที่ปรึกษาดังกล่าว

อีกประเด็นสำคัญที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ คือ สถานที่ตั้งของศูนย์ที่ปรึกษา ซึ่งไทยจึงควรผลักดันให้ศูนย์ที่ปรึกษาดังกล่าวตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยหากเจรจาสำเร็จ ไทยจะได้ประโยชน์

¹⁰ รายละเอียดเพิ่มเติมเรื่อง ข้อดีข้อเสีย และแนวทางการเจรจาของ ศูนย์ ที่ปรึกษา ได้ที่บทความของผู้เขียน: Garnjana-Goonchorn, C., An Advisory Centre on International Investment Law: Is perfect the enemy of good?, Columbia FDI Perspectives, No. 324, [Online], 7 February 2022, Available from: <https://ccsi.columbia.edu/sites/default/files/content/docs/fdi%20perspectives/No%20324%20-%20Charlie%20Garnjana-Goonchorn%20-%20FINAL.pdf>, 6 Aug 2024

ในหลายมิติ อาทิ (1) การเข้าถึงคำปรึกษาได้อย่างสะดวก สม่ำเสมอ และรวดเร็ว (2) ไทยจะเป็นศูนย์กลางด้านกฎหมาย การลงทุนระหว่างประเทศ (3) ประโยชน์อื่น ๆ ที่มากกับการเป็นเจ้าภาพองค์การระหว่างประเทศ¹¹ อาทิ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของไทย

3) การเงิน

ศูนย์ที่ปรึกษาจะต้องได้รับการสนับสนุนทางการเงินที่พอเพียงและอย่างยั่งยืน โดยไทยควรผลักดันให้ภาระทางการเงินของประเทศกำลังพัฒนามีน้อยที่สุด ซึ่งหากเป็นไปได้แล้วก็ควรจะใช้ระบบการเก็บเงินในลักษณะคล้ายกันกับ ACWL กล่าวคือเป็นระบบสมาชิก โดยอัตราสมาชิกขึ้นอยู่กับ GDP ของแต่ละประเทศ

4) สถานะทางกฎหมาย

จำเป็นต้องกำหนดสถานะทางกฎหมายของศูนย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพภายในกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งสถานะทางกฎหมายที่ยั่งยืนที่สุด คือ การก่อตั้งให้ศูนย์ที่ปรึกษาให้เป็นองค์การระหว่างประเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์การระหว่างประเทศ อาทิ UNCITRAL หรือ ICSID โดยให้สำนักเลขาธิการองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ เป็นผู้ดูแล

ทั้งนี้ พัฒนาการล่าสุดของการเจรจาในกรอบ WG3 เรื่องการก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษา คือ ได้มีข้อสรุปเกี่ยวกับร่างธรรมนูญของศูนย์ที่ปรึกษาในช่วงเดือนเมษายน 2024¹² สาระสรุปโดยสังเขป ได้ว่า ศูนย์ที่ปรึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อให้การฝึกอบรม การสนับสนุน และความช่วยเหลือเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทการลงทุนระหว่างประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถของรัฐในการป้องกันและจัดการกับข้อพิพาทการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด และประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้น ร่างธรรมนูญของศูนย์ที่ปรึกษามีลักษณะเปิดกว้างพอสมควร และประเทศสมาชิกของ UNCITRAL ยังคงต้องเจรจารายละเอียดต่อไปในการประชุมครั้งหน้า จึงยังมีโอกาสให้ไทยยังคงเจรจารายละเอียดให้เป็นไปทางผลประโยชน์ของไทย

¹¹ การเป็นเจ้าภาพสำนักงานใหญ่ของศูนย์ที่ปรึกษานั้น ไทยอาจใช้พระราชบัญญัติเอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับองค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2561 ได้

¹² UNCTAD, Working Group 3. Note by the Secretariat, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS), [Online], Available from: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/v24/008/07/pdf/v2400807.pdf>.

2.3.5.2 ความร่วมมือระดับภูมิภาค

นอกเหนือจากการเจรจาในกรอบของ UNCITRAL อย่างเป็นทางการแล้ว รัฐบาลไทยสามารถผลักดันความร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศในอาเซียน เนื่องจาก ประสบการณ์ของรัฐบาลที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับนักลงทุนส่วนใหญ่จะมีความคล้ายกัน โดยความร่วมมือดังกล่าว จะทำให้รัฐบาลที่เกี่ยวข้องสามารถเพื่อแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

ความร่วมมือในระดับภูมิภาคนั้น สามารถเริ่มได้ในบริบทอย่างไม่เป็นทางการก่อน เช่น ผ่านความร่วมมือระดับกรม หรืออาจมีการหารือในเรื่องนี้ระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเมื่อพบปะกันในเวที การประชุมต่างๆ โดยในท้ายสุด อาจมีการพัฒนาความร่วมมือนี้เป็นกลไกอย่างเป็นทางการ และเวทีนี้ก็ยังสามารถนำเรื่องนโยบายหรือกฎหมายอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบเข้ามาหารือระหว่างส่วนราชการได้ด้วย โดยสามารถนำเทคโนโลยี เช่น video conference เข้ามาช่วยพัฒนาความร่วมมือนี้

2.3.5.3 การสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชน

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของส่วนราชการไทยในการสู้คดี ISDS ปัจจุบัน สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่มีผลต่อการทำงานของส่วนราชการ คือ ความตระหนักรู้และเข้าใจของสาธารณชน เรื่องคดี ISDS ซึ่งหากมีความเข้าใจที่ดีแล้ว ก็จะทำให้มีความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในส่วนราชการมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ส่วนราชการสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น โดยจากคดี ISDS ของไทยที่ผ่านมา เห็นได้ว่า ความไม่เข้าใจของสาธารณชนทำให้ส่วนราชการต้องใช้เวลาระหว่างการดำเนินการในทุกเรื่องมากขึ้น เนื่องจากต้องใช้เวลากับการอธิบายประเด็นที่มีความซับซ้อนและสาธารณชนก็มีความระแวงในช่วงที่มีความอ่อนไหวทางการเมืองและมีการฟ้องร้องกับรัฐบาลไทย นอกจากนี้ ความตระหนักรู้ของสาธารณชนจะทำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบมากขึ้นกับการดำเนินการของตน ตลอดระยะเวลาการลงทุนอีกด้วย

การสร้างความตระหนักรู้นี้ สามารถดำเนินการได้ในลักษณะที่รัฐบาลไทย เคยทำกับคดีปราสาทพระวิหาร กล่าวคือ การสร้างตระหนักรู้กับกลุ่มดังต่อไปนี้ ตามลำดับความสำคัญ (1) ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างความเข้าใจกับสาธารณชนอีกทางหนึ่ง (2) ประชาชนที่มีส่วนได้เสียในเรื่องดังกล่าว เช่น กลุ่มนักลงทุนในธุรกิจที่ได้รับการคุ้มครอง (3) สาธารณชนในวงกว้าง

2.4 สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ของรายงานฉบับนี้ เห็นได้ว่า การเตรียมการของไทยในการป้องกันและระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุนนั้น ยังคงมีปัญหาอยู่ กล่าวคือ (1) การไม่มีกลไกเรื่องการระงับข้อพิพาท ISDS (2) มุมมองของเจ้าหน้าที่ของรัฐเรื่อง ISDS (3) เจ้าหน้าที่ขาดความเชี่ยวชาญเรื่อง ISDS (4) ค่าใช้จ่ายสูงและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาทั้ง 4 ข้อนี้ ร่วมกันมีผลให้รัฐบาลไทยไม่มีความพร้อมในการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุนภายใต้สนธิสัญญาของไทย

ไทยสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หลายวิธี ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งรายงานนี้จะสรุปรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในบทที่ 3

บทที่ 3

ข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

ปัญหาของไทยเรื่องการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุนนั้น มีความเกี่ยวข้องกัน รายงานนี้จึงขอเสนอวิธีแก้ปัญหาดังกล่าวทั้งหมดไปพร้อม ๆ กัน โดยแบ่งแนวทางแก้ปัญหาคือ เป็น 3 ช่วง ระยะเวลา

3.1 ระยะสั้น

3.1.1 นโยบายที่เสนอ

1) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรโดยเน้นองค์ความรู้ของส่วนราชการของ กระทรวงการต่างประเทศและส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

2) ในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศต้องรักษาองค์ความรู้ที่มีอยู่ โดยการถ่ายทอดข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สู่เจ้าหน้าที่ที่มารับหน้าที่ต่อในวิธีที่ถูกต้อง และที่สำคัญคือเน้นการสร้าง career path ของเจ้าหน้าที่ตั้งแต่การเริ่มรับราชการ โดยต้องให้ข้าราชการเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่มีความสนใจและต้องมีกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในทุกระดับชั้น เพื่อให้ถ่ายทอดความรู้ได้สะดวก

สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่หาความรู้เพิ่มเติมในเวทีต่างๆ ทั้งในและนอกระบบราชการ โดยต้องมีช่องทางและเครือข่ายสื่อสารความรู้เรื่องพันธกรณีกับนักลงทุนในประเทศไทยด้วย ซึ่งอาจเริ่มจากเครือข่ายวิชาการในประเทศและในภูมิภาคก่อน

3) ในส่วนของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ต้องมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องเน้นย้ำถึงความสำคัญของการคุ้มครองนักลงทุน โดยให้ส่วนราชการตระหนักถึงผลที่อาจตามมาหากไทยไม่ปฏิบัติตามพันธกรณี

4) ควรมีระบบการเตือนภัยล่วงหน้า โดยมีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็น ศูนย์รวมข้อมูลและประเมินโอกาสที่นักลงทุนจะฟ้องรัฐบาลไทย

3.1.2 ส่วนราชการที่รับผิดชอบในการปฏิบัติ

1) กระทรวงการต่างประเทศ (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญา และกฎหมาย)

2) ส่วนราชการที่มีอำนาจดูแลการลงทุนในประเทศไทย โดยเฉพาะการลงทุนขนาดใหญ่ และที่ต้องมีการให้สัมปทาน อาทิ กรมทางหลวง กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และเหมืองแร่

3) กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการค้าเสรีและการลงทุน

4) ส่วนราชการอื่นๆ มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย อาทิ สำนักงานอัยการสูงสุด คณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงยุติธรรม

3.2 ระยะเวลา

3.2.1 นโยบายที่เสนอ

1) ใช้กลไกคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศที่ได้มีการริเริ่มไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้ทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยให้ใช้อำนาจของคณะกรรมการฯ และ คณะอนุกรรมการทั้ง 2 คณะ ซึ่งในขั้นแรกต้องมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อที่จะกำหนดวิธีการทำงานของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ

2) เมื่อกลไกข้างต้นสามารถทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพแล้ว ในส่วนของการป้องกันไม่ให้เกิดข้อพิพาท ก็สามารถดำเนินการในมิติต่าง ๆ เพื่อกำหนดนโยบายของไทยเรื่องการคุ้มครอง การลงทุน ท่าทีของไทยในอนาคต และการสร้างความตระหนักรู้กับส่วนราชการและสาธารณชน ในส่วนของกลไกเรื่องการระงับข้อพิพาท ก็สามารถเตรียมความพร้อมของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายของไทยได้

3.2.2 ส่วนราชการที่รับผิดชอบในการปฏิบัติ

- 1) กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนราชการผู้รับผิดชอบคณะกรรมการฯ
- 2) ส่วนราชการทั้งหมดที่เป็นกรรมการ¹³

3.3 ระยะยาว

3.3.1 นโยบายที่เสนอ

1) เจรจายภายใต้กรอบ UNICTRAL ให้เป็นประโยชน์กับไทยมากที่สุด โดยในการเจรจาในอนาคตอันใกล้นี้ ต้องเน้นย้ำให้รายละเอียดของศูนย์ที่ปรึกษาเป็นประโยชน์ต่อไทย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขอบเขตการทำงาน เรื่องโครงสร้างขององค์กร และความเป็นไปได้ที่จะตั้งศูนย์ที่ปรึกษาในประเทศไทย

¹³ รายละเอียดตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุน พ.ศ. 2562

2) ริเริ่มความร่วมมือด้านภูมิภาคและประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในกรอบของอาเซียน เพื่อให้มีการแบ่งปันความรู้ ทรัพยากร และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

3) สร้างความตระหนักรู้ให้แก่สาธารณชนเรื่องพันธกรณีคุ้มครองนักลงทุนภายใต้สนธิสัญญา ซึ่งความโปร่งใสจะเป็นประโยชน์ต่อการเจรจาและการสู้คดีของไทยในที่สุด

3.3.2 ส่วนราชการที่รับผิดชอบในการปฏิบัติ:

1) กระทรวงการต่างประเทศ (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย)

2) ส่วนราชการอื่นๆ ที่รับผิดชอบเรื่องกฎหมายและมีบทบาทในการเจรจาภายใต้กรอบ UNCITRAL อาทิ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ / กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

ทั้งนี้ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติทั้งหมดข้างต้น จะเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลไทยในการป้องกันและระงับข้อพิพาทกับนักลงทุนในภาพรวม ซึ่งหากปฏิบัติได้ตามนโยบายที่เสนอ ก็จะสามารถแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายในการสู้คดีที่สูงมากด้วยในระดับหนึ่ง ถึงแม้จะไม่ทั้งหมด เนื่องจากการป้องกันไม่ให้เกิดคดีความก็เป็นแนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด แต่หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพก็จะประหยัดงบประมาณไปไม่มากนัก

ข้อเสนอแนวทางแก้ปัญหาข้างต้นทั้งหมด โดยเฉพาะนโยบายที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับรัฐบาลต่างประเทศ ไม่ได้ปฏิบัติยาก เพราะส่วนใหญ่รัฐบาลไทยมีทรัพยากรและบุคลากรอยู่แล้ว แต่ความท้าทายคือ การปฏิบัติอย่างจริงจังและการทำให้ส่วนราชการทั้งหมดของไทยตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ โดยเฉพาะในช่วงที่ไม่มีการฟ้องร้อง

ดังนั้น การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ จะต้องใช้แรงผลักดันจากระดับสูงสุด อย่างน้อยในระดับอธิบดี ในส่วนของแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและในการแก้ไขปัญหาระยะกลาง จะต้องมีการผลักดันในระดับคณะกรรมการฯ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหากคณะกรรมการฯ ได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไทยก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

หนังสือ

APEC Committee on Trade and Investment, Handbook on Obligations in International Investment Treaties, 2020.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์แฟมข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์

กรมศุลกากร. Thailand-Australia Free Trade Agreement. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

https://www.customs.go.th/data_files/2e22281978d7ebe438c6beed6b08fabcd.pdf.

ไกรจักร ชีรตยาคีนันท์. ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ. [ออนไลน์]. 20

กรกฎาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://drive.google.com/drive/folders/1h9T9yIzWxE-QS4Xm0lfSWTZmC9RMvXxK>.

Garnjana-Goonchorn, C. An Advisory Centre on International Investment Law: Is

perfect the enemy of good?. Columbia FDI Perspectives, No. 324. [Online].

7 February 2022. Available from: <https://ccsi.columbia.edu/sites/default/files/content/docs/fdi%20perspectives/No%20324%20-%20Charlie%20Garnjana-Goonchorn%20-%20FINAL.pdf> [6 August 2024].

Johnson, L., Güven, B., & Coleman J. Investor-State Dispute Settlement: What Are We

Trying to Achieve? Does ISDS Get Us There?. [Online]. Available from:

<https://ccsi.columbia.edu/news/investor-state-dispute-settlement-what-are-we-trying-achieve-does-isds-get-us-there> [15 August 2024].

Office of the United States Trade Representative. What is Investor-State Dispute

Settlement?. [Online]. Available from: <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/blog/2015/march/isds-important-questions-and-answers>

[8 August 2024].

UNCTAD. Total number of known investment treaty cases rises to 1, 257. [Online].

Available from: <https://investmentpolicy.unctad.org/news/hub/1717/20230419-total-number-of-known-investment-treaty-cases-rises-to-1-257>

[8 August 2024].

UNCTAD. Website on the Work of Working Group 3. [Online]. Available from:

https://uncitral.un.org/en/working_groups/3/investor-state [12 August 2024].

UNCTAD. Working Group 3, Note by the Secretariat, Possible reform of investor-State dispute settlement (ISDS). [Online] Available from:

<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/v24/008/07/pdf/v2400807.pdf>

[13 August 2024].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครอง
การลงทุนระหว่างประเทศ พ.ศ. 2562

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ
พ.ศ. ๒๕๖๒

ตามที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทยและนักลงทุนไทยในต่างประเทศ แต่ยังไม่มีการกำหนดนโยบายด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศและการบริหารจัดการ รวมทั้งการป้องกันการเกิดข้อพิพาทด้านการลงทุน จึงสมควรกำหนดให้มีกลไกการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ โดยให้มีคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแลการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศและข้อพิพาทด้านการลงทุน เพื่อให้การให้ความคุ้มครองการลงทุนภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดการบูรณาการงานด้านการลงทุนระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

“การคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ” หมายความว่า การคุ้มครองการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทยและนักลงทุนไทยในต่างประเทศ รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทด้านการลงทุน

“ข้อพิพาทด้านการลงทุน” หมายความว่า ข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลไทยกับนักลงทุนต่างชาติหรือระหว่างนักลงทุนไทยกับรัฐบาลต่างประเทศภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ” ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้จัดการธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการของกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะและทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และทำที่ในการเจรจาด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศและการทำความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศให้แก่คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐ

(๒) สนับสนุน ให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และทำที่ในการเจรจาใน (๑) รวมทั้งการปฏิบัติการให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการและการปฏิบัติการดังกล่าว

(๓) เสนอแนะและให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มี ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

(๔) เสนอแนะแนวทาง มาตรการ หรือกลไกเพื่อป้องกันการเกิดข้อพิพาทด้านการลงทุน ให้แก่หน่วยงานของรัฐ

(๕) ให้แนวทาง คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะในการระงับข้อพิพาทด้านการลงทุน ซึ่งรวมถึง การยุติข้อพิพาท การไกล่เกลี่ย การประนีประนอมยอมความ และการจัดให้มีที่ปรึกษาด้านกฎหมาย

(๖) เสนอแนะและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อพิพาทด้านการลงทุน

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้หรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๖ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และกำหนดหน่วยงานของรัฐเพื่อรับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘ ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทด้านการลงทุน หรือมีเหตุอันควรคาดหมายได้ว่าจะเกิดข้อพิพาทด้านการลงทุน ให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบแจ้งคณะกรรมการพร้อมทั้งเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

ในกรณีที่ข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างรัฐบาลไทยกับนักลงทุนต่างชาติ ให้คณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบข้อพิพาทด้านการลงทุนเสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานระดับข้อพิพาทด้านการลงทุน และกำหนดหน่วยงานของรัฐเพื่อรับผิดชอบงานธุรการของคณะทำงานระดับข้อพิพาทด้านการลงทุน รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะทำงานระดับข้อพิพาทด้านการลงทุนมอบหมาย

ให้คณะทำงานระดับข้อพิพาทด้านการลงทุนรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาหรืออุปสรรคต่อคณะกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการทราบและให้แนวทาง คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการระงับข้อพิพาทด้านการลงทุน

ข้อ ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานที่คณะกรรมการแต่งตั้ง หรือคณะทำงานระดับข้อพิพาทด้านการลงทุนอาจขอให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ความเห็น หรือจัดทำหรือจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารใดที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ข้อ ๑๐ ให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานที่คณะกรรมการแต่งตั้ง และคณะทำงานระดับข้อพิพาทด้านการลงทุน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินการ ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ ค่าเบี้ยประชุมรวมทั้งค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ให้จ่ายจากงบประมาณของกระทรวงการต่างประเทศ โดยค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

หน้า ๔

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๕๒ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ค่าใช้จ่ายของคณะทำงานระงับข้อพิพาทด้านการลงทุนให้จ่ายจากงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบข้อพิพาทด้านการลงทุน เว้นแต่เป็นกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ให้ขออนุมัติใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายงบกลาง และให้สำนักงบประมาณสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะทำงานดังกล่าว

ข้อ ๑๓ ให้กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๑๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข.

คำสั่งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ ที่ 1/2564 เรื่อง
แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการกำกับดูแลการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

คำสั่งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

ที่ ๑/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการกำกับดูแลการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

เพื่อให้มีการกำกับดูแลภาพรวมและท่าทีการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองการลงทุนที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมีบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความสำคัญของการให้ความคุ้มครองแก่การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติโดยรัฐบาลไทยและการลงทุนของนักลงทุนไทยโดยรัฐบาลต่างประเทศ ให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการคุ้มครองการลงทุนที่สะท้อนถึงผลประโยชน์ของไทย ตลอดจนแนวโน้มและพัฒนาการในระดับระหว่างประเทศ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมติคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการกำกับดูแลการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	อนุกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนกรมสรรพากร	อนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	อนุกรรมการ
๑.๕	ผู้แทนธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๖	ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้แทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	อนุกรรมการและเลขานุการ

-๒-

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ พิจารณานโยบายและเสนอแนะแนวทางการคุ้มครองการลงทุนภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุน

๒.๒ พิจารณากำหนดท่าทีในการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุน

๒.๓ เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มี ปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

๒.๔ พิจารณาเสนอแนะให้มีการจ้ำงศึกษาและวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจกับส่วนราชการเกี่ยวกับการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศของไทย

๒.๖ พิจารณาเชิญหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการฯ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ความเห็น จัดทำหรือจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารใดที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ได้

๒.๗ ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศมอบหมาย

สำหรับการเบิกจ่ายค่าเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยให้เบิกจ่ายจากกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

ภาคผนวก ค.

คำสั่งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ ที่ 2/2564 เรื่อง
แต่งตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศ

คำสั่งคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

ที่ ๒/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศ

เพื่อให้การปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนที่ไทยเป็นภาคีเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยให้มีการพัฒนาแนวทาง มาตรการหรือกลไกเพื่อป้องกันการเกิดข้อพิพาทด้านการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับมติคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการป้องกันและระงับข้อพิพาทด้านการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
๑.๔	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	อนุกรรมการ
๑.๕	ผู้แทนกระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
๑.๖	ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์	อนุกรรมการ
๑.๗	ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑.๘	ผู้แทนกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
๑.๙	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	อนุกรรมการและเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ พิจารณาเสนอแนะแนวทาง มาตรการ หรือกลไกเพื่อป้องกันการเกิดข้อพิพาทด้านการลงทุน
- ๒.๒ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรการที่อาจส่งเสี่ยงต่อการผิดพันธกรณีภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุนที่ไทยเป็นภาคี
- ๒.๓ เสนอแนะและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อพิพาทด้านการลงทุน
- ๒.๔ พิจารณาเชิญหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการฯ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ความเห็น จัดทำหรือจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารใดที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ได้
- ๒.๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

มอบหมาย

สำหรับการเบิกจ่ายค่าเบี้ยประชุมและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยให้เบิกจ่ายจากกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการด้านการคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายชาติ กาญจนกฤษ
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> – นิติศาสตรบัณฑิต LLB London School of Economics and Political Science, University of London – นิติศาสตรมหาบัณฑิต LLM (International Law) London School of Economics and Political Science, University of London – ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต PhD (International Law) University College London, University of London
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2550	นักการทูตปฏิบัติการ กองสนธิสัญญา กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
พ.ศ. 2553	นักการทูตชำนาญการ กองสนธิสัญญา/กองเขตแดน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
พ.ศ. 2555	เลขานุการเอก/ที่ปรึกษา คณะผู้แทนถาวรฯ ณ นครเจนีวา
พ.ศ. 2560	นักการทูตชำนาญการ (ที่ปรึกษา) กองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
พ.ศ. 2564	นักการทูตชำนาญการพิเศษ กองพัฒนางานกฎหมายระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
พ.ศ. 2564	รองกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์
ตำแหน่งปัจจุบัน	<p>นักการทูตชำนาญการพิเศษ กองเขตแดน กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย</p>